

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 11-го Июля. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 11-go Lipca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 5-го Июля.

Высочайшій Рескриптъ

на имя Генералъ-Адъютанта Графа Адлерберга.

Графъ Владимиръ Ѳеодоровичъ! Сегодня исполнилось ровно тридцать лѣтъ благополучному Моему супружеству. Я избралъ сей радостный для Меня день, чтобы возведеніемъ васъ въ Графское Россійской Имперіи достоинство съ несходящимъ потомствомъ,avitъ вамъ новое доказательство того постоянного благоволенія и той искренней къ вамъ признательности, на которыя приобрѣли вы столько права вашею отличною службою, ревностнымъ исполненіемъ возлагаемыхъ на васъ доверіемъ Моимъ различныхъ обязанностей и лично ко Миѣ преданностию, чему въ продолженіе тридцати лѣтъ Я видѣлъ непрестанныя доказательства. Препываю къ вамъ навсегда благосклоннымъ.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ Петергофѣ,
1-го Июля 1847 года.

Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 14-го Июня, состоящій при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, Генералъ-Маіоръ Радичевъ, назначенъ Военнымъ Губернаторомъ города Витебска и Витебскимъ Гражданскимъ Губернаторомъ, съ оставленіемъ по прежнему по Кавалеріи.

Государь Императоръ, по всеподданнѣйшему докладу Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, о переименованіи нѣкоторыхъ Городничихъ въ Полиціймейстеры, съ сохраненіемъ имъ тѣхъ же правъ и преимуществъ службы, какими они нынѣ по закону пользуются, въ 19-й день Мая Высочайше повелѣть соизволилъ, чтобы въ губернскихъ городахъ и тамъ, гдѣ есть Градоначальники, Начальники Полиціи именовались Полиціймейстерами; во всѣхъ же прочихъ городахъ они назывались Городничими.

— Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ представленіе II Отдѣленія Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи, относительно порядка представленій по дѣламъ о похищеніи казеннаго лѣса, и раздѣляя съ своей стороны по настоящему предмету заключеніе Министровъ Государственныхъ Имуществъ

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 5-go Lipca.

NAJWYŻSZY RESKRYPT

Do Jeneral-Adjutanta Hrabiego Adlerberga.

Hrabio Włodzimierzу Teodorowiczу! Dziś właśnie minęło trzydzieści lat szczęliwemu Mоему małżeństwu. Wybrałem ten radośny dla MNIE dzień, aby przez wyniesienie was do godności Hrabiego Cesarstwa Rosyjskiego z potomstwem w linii zstępnej, okazać wam nowy dowód tej ciągłej łaski i tej szczerzej ku wam wdzięczności, do których nabyliście tyle prawa przez waszą wzorową służbę, gorliwe wypełnienie poruczanych wam przez Mójе zaufanie różnych obowiązków, tudzież przez osobiste ku MNIE przywiązanie, czego w przeciągu trzydziestu lat nieustannie widziałem dowody.

Zostaję ku wam na zawsze przychylnym.

Na oryginalie własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

NIKOLAJ.

W Peterhofie,
1-go Lipca 1847 roku.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojskowym, w dniu 14 Czerwca wydany, zostający przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, Jeneral-Major Radiszczew, mianowany został Wojskowym Gubernatorem miasta Witebska, tudzież Gubernatorem Cywilnym Witebskim, z pozostaniem jak dawniej w Jeździe.

Jego Cesarska Mość, w skutek najpoddanniejszego przedstawienia P. Ministra Spraw Wewnętrznych o przemianowaniu niektórych Horodniczych Policiejstrami, z zachowaniem dla nich tychże praw i prerogatyw służby, jakich obecnie podług prawa używają, 19 Maja, Najwyżej rozkazać raczył, aby w miastach gubernialnych, i tam, gdzie są Głowy miasta, Naczelnicy Policiei nazywali się Policiejstrami; we wszystkich zaś innych miastach, aby się nazywali Horodniczymi.

— Rada Państwa, w Departamencie Praw i na Ogólnem Zgromadzeniu, roztrząsnąwszy przedstawienie II Oddziału Własnej Jego Cesarskiej Mości Kancellaryi, o porządku przedstawień w sprawach dotyczących się grabieży skarbowego lasu, i przychyliając się ze swojej strony w obecnym przedmiocie do wniosku Ministrów: Dóbr Państwa i Sprawiedliwości, tudzież Głównozarządzającego II Od-

и Юстиціи и Главноуправляющаго II Отдѣленіемъ Собственной Его Величества Канцеляріи, Миністеръ. Высочайше утвержденнымъ, положилъ: „Въ измѣненіе подлежащихъ статей Свода Законовъ постановить, что дѣла о самовольныхъ порубкахъ казенныхъ лѣсовъ, изъ Правительствующаго Сената на заключеніе Министра Государственныхъ Имуществъ не препровождаются, а состоявшіяся по симъ дѣламъ въ Сенатѣ опредѣленія, когда съ государственныхъ крестьянъ за означенныя порубки присуждаются личныя взысканія, вносятся къ Министру Юстиціи.“

Въ *Сѣврной Пчелѣ* пишутъ: „Вышедшая недѣля замѣчательна появленіемъ въ Петербургѣ книги чрезвычайно важной по содержанію, чрезвычайно любопытной для всѣхъ и каждаго. Едва минуло нѣскольکو дней отъ выпуска ея, а она уже прочитана половиною Петербурга, читается въ Москвѣ, и скоро будетъ читаться во всѣхъ концахъ обширнаго Царства Русскаго, читается съ теплымъ участіемъ ума и сердца, какъ собственная повѣсть, какъ правдивый разсказъ о дѣяніяхъ общаго Отца и Покровителя всѣхъ Русскихъ... Болѣе двадцати лѣтъ уже прошло со времени кончины Императора Александра. Съ тѣхъ поръ, главы мужественныхъ Его сподвижниковъ убѣлились сѣдинами и покрылись новыми лаврами въ роскошныхъ долинахъ Персіи, на берегахъ Дуная, въ знойныхъ пустыняхъ Булгаріи, на приступѣ Варшавскомъ, въ горахъ Грузіи и предѣлахъ Закавказскихъ. Съ тѣхъ поръ родился и возрало новое поколѣніе; впервые младенческимъ лепетомъ произнесше тогда державное имя Брата и Преемника Благословеннаго—теперь уже бодрые юноши: одни дружно стали подъ знамена Его, защитниками отечества,—другіе ревностными исполнителями закона, Имъ собраннаго въ единую, стройную книгу, охраняющую благоденствіе разноплеменныхъ народовъ Великой Имперіи. Теченіе сихъ славныхъ двадцати лѣтъ, приближенныхъ XIX столѣтію къ его половинѣ, ознаменовано въ Россіи громкими событіями, и внесло въ лѣтописи ея новыя блистательныя страницы, живыя въ памяти каждаго Русскаго, но еще неначертанныя на скрижаляхъ Исторіи. Нынѣ лишь видимъ первый, робкій опытъ труда, долженствующаго въ позднѣйшее время составить славу бытописателя искуснаго и краснорѣчиваго, которому повѣствователи современные не позавидуютъ потому только, что сами они были свидѣтелями и, по мѣрѣ силъ своихъ, участниками эпохи, упрочившей мудрыя предначертанія Петра, Екатерины и Александра, упрочившей отечеству нашему первое мѣсто въ ряду могущественнѣйшихъ Государствъ Европы. Пужно ли прибавлять, что мы говоримъ о новомъ сочиненіи Г. Устрялова: *Историческое обозрѣніе царствованія Государя Императора Николая I-го*. Труд сей долженъ служить дополненіемъ къ извѣстному учебнику того же автора, представляющаго такимъ образомъ краткую, но полную Исторію Россіи, доведенную до самаго послѣдняго времени. Смуцаемый величіемъ предмета и близостію описываемыхъ событій, почтенный авторъ, по собственному сознанію не могъ изобразить ихъ вполне удовлетворительно и достойно высокаго ихъ значенія; но тѣмъ не менѣе книга его—трудъ драгоценный пополюющій недостатокъ систематическаго и хронологическаго свѣдѣнія о пропешествіяхъ настоящаго царствованія. За исключеніемъ подробнаго описанія Турецкой Войны 1828 и 1829 годовъ, недавно оконченнаго Г. Лукьяновичемъ, да еще нѣсколькихъ отрывочныхъ брошюркъ, мы вовсе не имѣли сочиненія, обнимающаго собою, въ послѣдовательномъ повѣствованіи, весь періодъ царствованія Государя Императора; новая книга Г. Устрялова есть единственное въ семъ смыслѣ пособіе; какъ собственно для учащихъся, такъ и вообще для читателей.“

10-го текущаго Іюня, въ городѣ Казани произошло пожаръ въ одномъ изъ надворныхъ строеній, на Большой Московской Улицѣ, и при сильномъ сѣверо-восточномъ вѣтрѣ распространился съ необыкновенною быстротою среди деревянныхъ, неправильно построенныхъ домовъ. Черезъ нѣсколько времени пламя начало затихать, но возобновившійся порывистый вѣтеръ перебросилъ его на противоположную сторону, и при всѣхъ усиліяхъ пожарной команды, гарнизоннаго баталіона и жителей едва успѣли остановить дѣйствіе огня, когда уже было истреблено пожаромъ 165

дѣланемъ Власной Его Императорской Высочайшей Канцеляріи, Декретомъ, Высочайше утвержденнымъ, постановилъ: „Змѣняясь въ соответствии артикулы Зbioru Правъ постановить, что о самовольныхъ вырубкахъ лѣсовъ казенныхъ, не маюся преслать з Рзздузжеего Сенату на розрзузжженіе Министра Добръ Паиства, але западле в такихъ справвахъ в Сенате выроки, јесли лкарбови влошчаніе за рзечене вырѣбы са слазани на особисте лштрафы, прзчеходзз до Министра Справедливошч.“

Чытамы в *Рзчзеле Полнчнѣ*: „Уплывајуы тудзденъ знакомиты јестъ зјавленіемъ сіе в Петербургу хіаззкы надзвычезз вазнѣј зе свѣј трешчѣ, надзвычезз чѣквезз дла оготу і дла казедго. Ledwo uptynęło dni kilka od czasu wyjścia tej książki, już ją przeczytała połowa Petersburga, czytają ją w Moskwie, i wkrótce czytana będzie po wszystkich kończynach rozległego Państwa Rossyjskiego, czytana z żywym udziałem umysłu i serca, jako własna powieść, jako prawdziwe opowiadanie czynów spólnego Ojca i Opiekuna wszystkich Rosyan... Już lat dwadzieścia z górą upłynęło od zgonu Cesarza ALEXANDRA. Od tego czasu, głowy męznych jego towarzyszy bronі osiwiwały i nowemi uwiecznyły się laurami, w roskosznych dolinach Persyi, na brzegach Dunaju, w znoјnych pustyniach Bułgarii, w szturmie Warszawskim, w górach Gruzji i w szarzech Zakaukaskich. Od tego czasu zrodziło się i wzrosło nowe pokolenie; ci, którzy dziecięcim szezebotaniem wymawiali wówczas potężne imię Brata i Następcy Błogosławionego—teraz już są dziarską młodzieżą; jedni, stanęli ochoczо pod Jego chorągwiami, jako obrońcy ojczyzny,—drudzy, jako gorliwi wykonawcy prawa przez Niego, w jednę, systematyczną хізгę, ochraniającą pomysłоść różnoplemiennych narodów Wielkiej Monarchii zebranego. Przeciąg tych sławnych dwudziestu lat, które zbliżyły wiek XIX ku jego połowie, odznaczył się w Rosyi głośnieми wypadki, i przysporzył jej kronikom nowe świetne karty, tkwiące w pamięci każdego Rosyanina, lecz jeszcze nieskresłone na tablicach Historii. Obecnie, widzimy zaledwo pierwszą, lęklivą próbę pracy, mającej w późniejszym czasie stanowić chwałę kronikarza biegłego i wymownego, któremu opowiadacze tegoczesni nie będą zazdrościli dla tego tylko, że sami byli świadkami, i w miarę sił swoich uczestnikami epoki, która utrwaliła mądre plany PIOTRA, KATARZYNY і ALEXANDRA, і zapewniła ojczyźnie naszej pierwsze miejsce w rządzie najpotężniejszych Mocarstw Europy. Czyliż potrzeba dodawać, że mówimy о nowém dziele P. Ustrjałowa: *Przegłzdzd historyczny p mowania NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA NIKOLAJA I-go*. Praca ta służyć powinna za dodatek do znanego dzieła naukowego tegoż autora, wykładającego w taki sposób krótką, lecz zupełną Historję Rosyi, doprowadzoną do ostatnich czasów. Trwożony wielkością przedmiotu і świeżością opisywanych wypadków, szanowny autor nie mógł (jak to sam wyznaje) wystawić ich w sposób zupełnie zaspakajający і godny wysokiego ich znaczenia; nie mniej wszelako dzieło jego jest pracą nieoszacowaną, zaradzającą brakowi systematycznego і chronologicznego obrazu wypadków obecnego panowania. Wyјawszy opisanie szzegółowe Wojny Turецkiej w 1828 і 1829; niedawno ukończone przez P. Lukijanowicza, і niektóre јeszcze urywkowe broszury, nie mieliśmy weale dzieła, któreby obejmowało, w porzadznej narracji, cały peryod panowania NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA; nowe dzieło P. Ustrjałowa jest jedynym w tém znaczeniu zasobem, tak właściwie dla uczących się jako і w ogólności dla czytelników.“

Dnia 10-go Czerweca, zdarzył się w Kazaniu pożar w pewnej budowlі, na Wielkiej Ulicy Moskiewskiej, і przy gwałtownym północno-wschodnim wietrze rozszerzył się z niezwykłą szybkością śród drewnianych, nieszykownie zbudowanych domów. Po niejakiм czasie płomien zaczął już słabnąć, gdy nowy pęd wichru przeczrucił go na przeciwną stronę, і mimo wszelkich usiłowань pożarniej komendy, баталіону залогоwego і samych mieszczуców, zaledwie wtenczas potrafiono wstrzymać szerzenie się ognia, gdy już pochłоnął 165 domów obywatelskich, przyczem dwóch ludzi utraciło życie.

обывательскихъ домовъ: причеиъ два челоуѣка лишились жизни.

Государь Императоръ, при первомъ полученіи свѣдѣній о семъ происшествіи, соизволивъ отправить въ Казань Флигель-Адъютанта Мирбаха съ 25,000 руб. серебромъ, для раздачи жителямъ, пострадавшимъ отъ пожара, и ассигновать, по представленію Министра Внутреннихъ Дѣлъ, 21,000 руб. сер. въ замѣнообразное пособіе, безъ процентовъ, для возобновленія сгорѣвшихъ жилищъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ 3 Іюля.

Палата депутатовъ окончила третьяго дня пренія по бюджету обыкновенныхъ публичныхъ работъ; сегодня состоитъ на очереди чрезвычайный бюджетъ, который комиссія предлагаетъ уменышить 85 милліонами фр.

— Комиссія прошеній палаты депутатовъ занимается нынѣ соображеніемъ прошеній, требующихъ непосредственнаго представительства колоній въ палатѣ французскихъ депутатовъ. Такого же содержанія прошеніе поступило въ палату перовъ.

— Адресъ „центрального комитета конституціонной оппозиціи“, подписанный Одиллономъ-Барро, Дюверже де-Горанномъ, Гюставомъ де-Бомономъ, Леономъ де-Мальвилемъ и Шамбарономъ, начинается утвержденіемъ, что, въ прошломъ Августѣ, правительство всѣми известными средствами, а также и неисполненными обещаніями избирателямъ, приобрѣло себѣ значительное большинство, и что, съ 1834 года, еще въ первый разъ нанесена оппозиціи столь чувствительная обида. „Между тѣмъ“, сказано далѣе въ адресѣ, „нынѣшній рядъ засѣданій палаты, въ которыхъ упорно и систематически противились всѣмъ политическимъ, финансовымъ и административнымъ реформамъ, достаточно показываеъ, въ какомъ положеніи находится охранительная политика и чего надобно отъ нея ожидать. Эта палата и министерство уничтожили влияние Франціи даже тамъ, гдѣ предполагали, что оно утверждено на прочномъ основаніи семейными союзами. Беспорядокъ въ финансахъ, возрастающій время отъ времени и большіе недостатки въ управленіи произвели то, что дефицитъ увеличился до 500 милліоновъ фр. Въ довершеніе всего, самыя щекотливыя исторіи выходятъ одна за другой наружу. Такого положенія дѣлъ не замѣчалось со времени установленія представительнаго правленія. Въ слѣдствіе того, большинство разъединилось и произошелъ министерскій кризисъ, который еще отнюдь не кончился. Оппозиція, съ своей стороны, не упала духомъ и дѣлала все, что должна была дѣлать. Она станеть сражаться за спасительныя реформы и впередъ, какъ сражалась за нихъ въ нынѣшній рядъ засѣданій. Но какъ министерская сторона ежедневно приобретаетъ себѣ приверженцевъ раздачею мѣстъ, званій, денежныхъ вспомоствованій, покровительствомъ и уступками всякаго рода, то оппозиція должна быть сильно и неутомимо поддерживаема общественнымъ мнѣніемъ, чтобы имѣть возможность существовать, укрѣпляться и одерживать побѣды. По этому, граждане должны принимать живое участіе въ выборахъ и оставаться съ депутатами въ неразрывной связи, чтобы дѣйствовать соединенными силами, для чего совѣтуютъ учредить въ каждомъ округѣ комитетъ, который наблюдалъ бы надъ злоупотребленіями при выборахъ, и совѣтуютъ приступить къ тому теперь же, потому что новые выборы произойдутъ, вѣроятно, въ началѣ слѣдующаго года“. Адресъ заключается увѣщаніемъ къ избирателямъ быть единодушными, ревностными и предприимчивыми, равно какъ и на минуту не упускать изъ вида событій 1827 года: тогда успѣхъ будетъ несомнѣненъ. По поводу этого адреса, *Journal des Débats*, съ своей стороны, убѣждаетъ консервативныхъ избирателей равномерно быть бдительными.

— Въ 4-й части Парижа избранъ уже новый депутатъ на мѣсто скончавшагося Р. Ганнерона. Послѣ троекратной баллотировки, избранъ оппозиціонный членъ, Г. Мальгенъ. При семъ случаѣ не было кандидатовъ съ министерской стороны. Со времени послѣднихъ общихъ выборовъ, весьма измѣнились понятія и вещи. — Въ *Univers* и *Union monarchique* утверждаютъ, что генераль Кюбьеръ сдѣлалъ показанія, весьма неблагоприятныя для Г. Теста.

Jego Cesarska Mość, s'oro otrzymał piérwszą o tym wypadku wiadomość, raczył wysłać do Kazania Skrzydłowego Adjutanta *Mrbacha* z 25.000 rubli srebrem, dla rozdania mieszkańcom, którzy najwięcej od pożaru ucierpieli, jako też przeznaczyć, w skutek przedstawienia Ministra Spraw Wewnętrznych, 21,000 rub. sr. w sposobie pożyczki bez procentów, dla odbudowania pogorzałych domów.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Франція.

Парижъ, 3 липца.

Изба Депутowanych укончила онегдаж розправу над бюджетомъ звычайнымъ роботъ публичныхъ; dziś przyszła kolej na budżet nadzwyczajny, w którym Komissya proponuje zmniejszenie o 85 milionów franków.

— Komissya petycyj. Izby Deputowanych zajmuje się teraz roztrząsaniem petycji, w której żądana jest bezpośrednia reprezentacya osad w Izbie Deputowanych Francyi. Podobna petycja podana jest także do Izby Parów.

— Adress „centralnego komitetu konstytucyjnej opozycji“, podpisany przez PP. Odillon-Barrot, Duvergier de Hauranne, Gustawa de Beaumont, Leona de Malleville i Chambeauron, zaczyna się od zapewnienia, że w Sierpniu roku zeszłego, rząd wszelkimi wiadomymi środkami, jako też obietnicami, których nie dotrzymał, pozyskał znaczną większość, i że od roku 1834, po raz piérwszy opozycya doświadczyła tak dotkliwej zniewagi. „Tymczasem—dalsze są słowa adresu— obecny szereg posiedzeń Izby, na których упорно i systematycznie przeciwno się wszelkim politycznym, finansowym i administracyjnym reformom, dostatecznie przekonywa, w jakimъ положеніи znajduje się polityka zachowawcza i czego od niej oczekiwać możemy. Izba ta i ministerstwo zniszczyły wpływ Francyi nawet tam, gdzieśmy sądzili, iż jest utwierdzony na gruntownej podstawie związkówъ rodzinnych. Nieład w skarbie, z dnia na dzień wzrastający, i wielkie błędy w zarządzie sprawily to, iż *d. ficit* powiększył się do 500 milionów franków. Na domiar złego, jeszcze co dzień wchodzi na jaw najdrażliwsze zdarzenia. Takiego stanu rzeczy nie widzieliśmy od czasu zaprowadzenia rządu repozycyjnego. W skutek tego, większość się poróżniła i nastąpiło ministerialne przesilenie, które się jeszcze nie skończyło dotąd. Opozycya, ze swojej strony, nie upadła na duchu, i czyniła wszystko co jej czynić przystało; nie przestanie też walczyć o zbawienne reformy i nadal, jak za nie w obecnym ciągu posiedzeń walczyła. Ze zaś strona ministerialna codzień pozyskuje więcej zwolenników przez rozdawanie miejsc, godności, pieniężnychъ zasiłków, przez wszelkiego rodzaju protekcyę i powolności, przeto i opozycya powinna też mieć mocną i niezłomną podporę w opinii publicznej, aby mogła się daliej utrzymać, rozwinąć swoje siły i odnieść zwycięztwo. Z tego więc względu obywatele powinni brać szczerzy udział w wyborachъ i zostawać z deputowanymi w nieprzerwany związekъ, aby działać spólnymi siłami; w jakowym celu radzi opozycya ustanowić w każdymъ okręgu komitet, któryby czuwał nad nadużyciami w czasie wyborów, i przystąpić do tej czynności niezwłocznie, gdyż nowe wybory nastąpią, bez wątpienia, na początku następnego roku.“ Adress kończy się odezwą do wyborców, aby zachowali pomiędzy sobą jedność i zgodę, aby się okazali gorliwymi i przedsiębiorczymi, jako też, aby ani na chwilę nie spuszczały z uwagi wypadkówъ roku 1827: wówczas dopiero zwycięztwo będzie niewątpliwe. Z powodu tego adresu, *Journal des Débats* ze swojej strony, wzywa wyborców zachowawczych, aby również byli czujnymi.

— W 4-ymъ cyrkule Paryża odbyły się wybory Deputowanego w miejsce zmarłego P. Ganneron. Po trzykrotnémъ głosowaniu, padł wybórъ na członka opozycji, P. Malgaigne.

— *Univers* i *Union monarchique* twierdzą, że Jenerał Cubieres poczynił zeznania, które dla współ-obwinionego P. Teste, są bardzo kompromitujące.

— Въ Марсель прибыло несколько Арабовъ, занимающихъ важныя должности, а въ томъ числѣ Си-Гамада-Бенъ-Сакаль, кайдъ Тлемзена, и Си-Брахамъ, халифъ Маскарскій и пр. Ихъ сопровождаетъ Г. Руссо, офицеръ Спаговъ, который служитъ имъ переводчикомъ. Арабы эти желаютъ ознакомиться съ европейскою цивилизаціею и представиться Королю, чтобы увѣрить Его Величество въ своей преданности.

— Въ *Constitutionnel* сообщаютъ слѣдующія извѣстія, почерпнутыя изъ испанскихъ газетъ, не ручаясь впрочемъ за ихъ достоверность: „Императоръ мароккскій, желая удалить изъ своихъ владѣній опаснаго соперника, отправилъ, подъ предводительствомъ кайда Эль-Амара, отрядъ въ 500 всадниковъ и 200 чел. пѣхоты, съ тѣмъ, чтобы захватить Абд-эль-Кадера, но послѣдній разбилъ кайда въ нѣсколькихъ стычкахъ, 14 Июня овладѣлъ мароккскимъ лагеремъ, разграбилъ оный и приказалъ отсѣчь голову кайду.“

— Изъ Туниша пишутъ, отъ 14 Июня, что бей приказалъ чеканить новую серебряную монету и намѣренъ выпустить въ обращеніе ассигнаціи, определенной цѣны. Эти ассигнаціи будутъ первыми бумажными деньгами въ Африкѣ.

5 Іюля.

Палата перовъ утвердила третьяго дил, 101 голосомъ противъ 25, проектъ постановленія о медицинскій практикѣ.

— Говорятъ, что засѣданія палаты будутъ закрыты не прежде первыхъ чиселъ Августа мѣсяца.

— Алжирскій епископъ прибылъ въ Марсель, и намѣренъ отправиться въ Парижъ.

— Генералъ Кавеньякъ прѣхалъ въ тотъ же городъ, и пробудетъ нѣкоторое время во Франціи въ отпуску, для поправленія разстроеннаго здоровья.

— Три члена палаты депутатовъ намѣрены войти съ предложеніемъ, чтобы Алжиръ объявлена была навсегда не раздѣльною частію Франціи. Поводомъ къ тому выставляють опасеніе поселенцевъ, что владѣнія въ Африкѣ могутъ быть со временемъ оставлены.

— Въ *National* утверждаютъ, что всѣ офицеры Алжирской арміи, находящіеся въ отпуску во Франціи, получили приказаніе немедленно возвратиться къ своимъ полкамъ.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Бразиліи, графъ Велевскій, французскій уполномоченный въ Ла-Платѣ, прибылъ въ Рио-Жанейро и имѣлъ частную аудіенцію у Императора.

— Разнесся слухъ, будто бы Англичане, оставивъ кантонъ, овладѣли Кикигомъ, незначительнымъ островомъ, лежащимъ при впаденіи желтой рѣки въ Китаѣ. Слышно, что они этотъ пунктъ избрали средоточіемъ своихъ дѣйствій, чтобы двинуться къ Пекину.

— Изъ Испаніи получено извѣстіе, что въ это государство вторглись толпы вооруженныхъ Португальцевъ.

А н г л и я.

Лондонъ, 30 Іюня.

Вчера былъ въ Букингамскомъ дворцѣ выходъ, на которомъ представлялись Королевѣ Его Императорское Высочество Принцъ Петръ Ольденбургскій и его супруга.

— Сегодня происходилъ совѣтъ министровъ, въ которомъ присутствовали всѣ члены кабинета, находящіеся налицо въ столицѣ.

— Его Высочество принцъ Вальдемаръ Прусскій прибылъ сюда, вчера, изъ Гамбурга.

— Въ *Times* напечатано: „Съ истиннымъ удовольствіемъ извѣщаемъ публику о прѣздѣ принца Вальдемара Прусскаго въ Англию. Тѣ, коимъ извѣстны происшествія войны въ Сутледжѣ, припомнятъ, что принцъ Вальдемаръ, въ сопровожденіи небольшой свиты, раздѣлялъ труды и опасности англійской арміи въ сраженіяхъ подъ Мудкнхомъ и Фирузешахомъ, и что въ послѣднемъ сраженіи лейбъ-медикъ его смертельно былъ раненъ. Ожидать должно, что Королева, при личномъ свиданіи съ принцемъ, пожалуетъ ему знаки ордена Бани большаго креста, въ ознаменованіе признательности англійской націи и въ награду подвиговъ на пользу оной.“

— Въ письмахъ изъ Тегерана сообщаютъ, что Персидскій Шахъ оставилъ намѣреніе лично управлять экспедиціею въ Корасахъ.

— До Марсыліи прибыло kilku Arabów, piastujących wyższe urzędy pod rządem francuzkim, a między innymi: Si-Hamada-Ben-Sakal, kaid Tlemzenu, Si-Braham, kalif Maskaryi. Towarzyszy im i służy za tłumacza P. Rousseau, oficer od Spahów. Ci znakomici Arabowie pragną obezwać się z cywilizacją Europejską i chcą być przedstawieni Królowi, w celu zapewnienia go osobiscie o swojej wierności.

— *Constitutionnel* udziela następującą wiadomość, wyjętą z gazet hiszpańskich, za której rzetelność jednakże nie ręczy: „Cesarz Marokkański, chcąc się pozbyć z krajów swoich przykrego mu spółzawodnika, wysłał, pod wodzą kaida El-Amar, mały oddział, złożony z 500 jazdy i 200 piechoty, w celu ujęcia Emira; lecz ten zwyciężył kaida w kilku potyczkach, d. 14 czerwca zdobył obóz Marokkański, zrabował go, a kaidowi głowę ściąć kazał.“

Dnia 5 lipca.

Izba Parów uchwaliła onegdaj, 101 głosami przeciw 25, projekt do prawa o praktyce lekarskiej.

— Mówią, że posiedzenia ciała prawodawczego nie ukończą się przed początkiem Sierpnia.

— Biskup Algierski przybył do Marsylii, żądaj udaję się do Paryża.

— Generał Cavaignac przybył także do tego miasta, w zamiarze zabawienia czas jakiś we Francyi, dla poratowania nadwątłego zdrowia.

— Trzech deputowanych zamierzyło podać wnioszek, aby Algierja ogłoszona była za część Francyi, nie mogącą być od niej nigdy odłączoną. Powodem do tego jest ciągła obawa osadników, że posiadłości Afrykańskie mogą być kiedyś opuszczone.

— *National* utrzymuje, że wszystkim oficerom armii Algierskiej, bawiącym za urlopem we Francyi, kazano natychmiast wracać do półków.

— Według ostatnich wiadomości z Brazylii, Hr. Walewski, nadzwyczajny pełnomocnik francuzki przy Rzeczypospolitej La-Plata, wyładowawszy w Rio-Janeiro, miał prywatne posłuchanie u Cesarza.

— Rozeszła się wieść, że Anglicy, opuściwszy Kanton, opanowali Kikiag, małą wyspę, położoną przy ujściu rzeki Żółtej w Chinach. Głoszą, że chcą uczynić ten punkt środkiem swych operacyj, aby się udać do Pekinu.

— Nadeszło tu doniesienie z Hiszpanii, że do tego kraju wkroczyły tłumy uzbrojone Portugalczyków.

А н г л и я.

Лондонъ, 30 czerwca.

Wczoraj były pokoje w pałacu Buckingham, na których przedstawiono Monarchini J. J. CC. W. W. Xięcia Piotra Oldenburgskiego i jego małżonkę.

— Wczoraj odbywała się rada gabinetowa, na której obecni byli wszyscy Ministrowie, znajdujący się w stolicy.

— Wczoraj, zjechał tu z Hamburga Xiążę Woldemar Pruski.

— „Z prawdziwą przyjemnością (pisze *Times*) donosimy o przybyciu do Anglii Xięcia Woldemara Pruskiego. Osoby, świadome szczególnych wypadków w bitwach nad Sutedzem, przypomnia sobie, że pomieniony Xiążę, w towarzystwie nielicznego orszaku, podzielał niebezpieczeństwa i przygody armii angielskiej na polach bitwy pod Mudkich i Firezuszach, gdzie w tój ostatniej lekarz jego śmiertelną poniósł ranę. Spodziewamy się, że Królowa, widząc Xięcia, wynagrodzi czyny jego wielkim krzyżem orderu Łaziennego, który będzie i dowodem wdzięczności ludu angielskiego, i nagrodą za poświęcenie się sprawie jego.“

— Listy z Teheranu donoszą, że Szach Perski zamiechał zamiaru stanąć na czele wyprawy przeciw Khorasanowi.

— Въ газетѣ *Times* напечатаны извѣстія изъ восточной Индіи, простирающіяся по 19 Мая, и сообщаютъ, что въ странѣ Низамъ вспыхнулъ мятежь, въ слѣдствіе коего правительство поставлено было въ необходимости просить содѣйствія Англичанъ; такимъ образомъ въ первый разъ въ Гидерабадѣ увидѣли английскихъ солдатъ, поддерживающихъ правительство противъ военной силы туземцевъ.

— Въ Кантонѣ Англичане опасаются безпорядковъ со стороны городского населенія. Угрозы прикѣпчиваютъ на перекресткахъ улицъ, и все предсказываетъ необходимость второй английской экспедиціи. Утверждаютъ, что Англичане ожидаютъ только подкрѣпленій изъ Индіи, чтобы Китайцамъ снова дать урокъ, строже прежняго.

— Въ *Standard* напечатаны слѣдующія извѣстія изъ Мексики: Въ Веракрузѣ разнесся слухъ, что жители Пуэблы возстали противъ американскаго генерала Ворта и выгнѣли изъ города, убивъ у него нѣсколько сотъ солдатъ. Американцы подняли свой флагъ, въ Фронтерѣ, при устьѣ рѣки Табаско. Они хотятъ тамъ учредить таможенную контору. Къ сему присовокупляютъ, что Американцами будутъ введены значительныя перемѣны въ тарифѣ въ мексиканскихъ гаваняхъ.

2 Июля.

Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичъ, отправляясь вчера изъ Драйтонъ-Манора, помѣстья сэра Роберта Пилля, въ городъ Бирмингамъ, для осмотра тамъ знатнѣйшихъ казенныхъ фабрикъ и заводовъ. Сэръ Робертъ Пилль, Джемсъ-Грагамъ, графъ Линкольнъ и лордъ Вилльерсъ, сопутствовали Его Высочеству, и вмѣстѣ съ Августѣйшимъ гостемъ возвратились въ замокъ Драйтонъ-Маноръ.

— Герцогъ Броли прибылъ сюда вчера, вечеромъ, и немедленно будетъ принятъ Королевою въ аудіенціи, на которой представитъ Е. В. вѣрительныя свои грамоты въ званіи французскаго посланника. Гр. Сентъ-Олеръ вскорѣ отъѣзжаетъ изъ Англіи и совершенно оставляетъ политическое поприще. Это намѣреніе графа, всеми уважаемаго за его личныя достоинства, возбудило всеобщее сожалѣніе. Герцогъ Броли, извѣстный въ Англіи по отмянѣ конвенціи о торгѣ неграми, не легко пріобрѣтетъ расположеніе лорда Пальмерстона. Назначеніе его подало поводъ къ различнымъ догадкамъ.

— Извѣстно, что Евреи не могутъ засѣдать въ парламентѣ; уже нѣсколько лѣтъ оппозиціонная партія требуетъ отмены этого постановленія, считая его недостойнымъ нашего вѣка, и надѣялась, что Лордъ Джонъ Россель сдѣлаетъ, въ нынѣшнемъ году, предложеніе въ этомъ смыслѣ. Въ семь ожиданій, главы двухъ богатѣйшихъ купеческихъ домовъ Сити, Баронъ Ліонель Ротшильдъ и Г. Саломонъ, изъявили намѣреніе явиться въ числѣ кандидатовъ для представительнаго звѣнія въ городѣ Лондона, а послѣдній одного изъ городовъ, причисленныхъ къ столицѣ. Однако же Лордъ Джонъ Россель объявилъ, что множество дѣлъ нынѣшняго засѣданія не позволяютъ ему представить въ этомъ году билль объ отмянѣ закона. Въ слѣдствіе того Г. Саломонъ отказался отъ своихъ притязаній, и напечаталъ о томъ письмо въ газетахъ, но кажется, Г. Ротшильдъ еще настаиваетъ на своемъ желаніи.

— Лордъ Россель препроводилъ письмо къ избирателямъ Сити, коими онъ дважды былъ уже избранъ представителемъ, объявляя, что въ случаѣ распушенія парламента, желаетъ удостоиться чести быть снова ихъ представителемъ.

— Вчерашнее засѣданіе парламента касалось предметовъ мѣстной важности; сегодня былъ разсматриваемъ билль о пріостановленіи дѣйствія закона о судоходствѣ по 1-е Марта 1848 года, который прочитанъ былъ во второй разъ.

— Вице-канцлеръ Кембриджскаго университета уведомилъ собраніе онаго, что Королева, 5 с. м. будетъ лично присутствовать, при принятіи принцемъ Альбертомъ званія канцлера университета.

— Въ *Standard* сообщаютъ о пожарѣ, который обратилъ въ пепель заведеніе, для составленія искусственнаго льда посредствомъ сильной паровой машины, котель коей лопнулъ и зажегъ сіе обширное заведеніе.

— *Gazeta Times* оглашаетъ новины изъ Индіи Восточной, которые доходятъ до дня 19 мая, и доносятъ, что въ краѣ Низамъ powstał bunt, w skutku którego rząd widział się zmuszonym wezwać na pomoc Anglików, i tym sposobem pierwszy raz w Hyderabadzie ujrzano żołnierzy angielskich, dla udzielenia rządowi wsparcia przeciw sile wojskowej krajowców.

— W Kantonie lękają się Anglicy wzburzenia ludności miasta. Pogrożki przyklepane są po rogach ulic, i wszystko przepowiada potrzebę drugiej wyprawy angielskiej. Jakkż zapewniają, że Anglicy czekają tylko na posiłki z Indyi, aby Chińczykom dać jeszcze surowszą naukę niż była ostatnia.

— *Standard* zawiera następujące nowiny z Meksyku: W Veracruz rozeszła się pogłoska, że mieszkańcy Puebla powstałi przeciw amerykańskiemu Jenerałowi Worth, którego wyparli z miasta, ubiwszy mu kilkuset żołnierzy. Amerykanie wywiesili swą banderę w Frontera, przy ujściu rzeki Tabasco, i chcą tam urządzić biuro celne. Dowiadujemy się jeszcze, że znaczne modyfikacye zostaną zaprowadzone w taryfie przez Amerykanów w portach meksykańskich.

Dnia 2 lipca.

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIAŻĘ KONSTANTY NIKOLAJEWICZ, wyjeżdżał wczoraj z Drayton-Manor, gdzie u Sir Roberta Peela bawi, do miasta Birmingham, w celu zwiedzenia znakomitszych fabryk i zakładów rządowych. Sir Robert Peel, Sir James Graham, Hr. Lincoln i Lord Villiers towarzyszyli Dostojnemu Gościowi, który z całym towarzystwem wrócił wieczorem do pomienionego zamku.

— Xiażę Broglie przybył tu wczoraj wieczorem, i będzie miał niezwłocznie posłuchanie u Królowej, na którym złoży Monarchini uwierzytelniające go pismo w charakterze Posła francuzkiego. Hr. St. Aulaire opuszcza niebawem Anglię, a razem i życie polityczne. Szanowny ten dyplomatyk, wiele tu jest żalowany, dla swoich osobistych zalet. Xiażę Broglie, znany w Anglii przez zniesienie konwencyi o handlu niewolnikami, nie tak łatwo zjedna sobie przychylność Lorda Palmerstona; zresztą posłannictwo jego, przy samem zamknięciu Parlamentu, naprowadza na różne domysły, które trudno rozwiązać.

— Wiadomo, że Starozakonni nie mogą zasiadać w parlamencie angielskim, i że już od lat kilku stronnictwo opozycyjne domaga się zmiany tej ustawy, uważając ją za nieodpowiedną naszemu wiekowi, i spodziewano się, że Lord John Russel w obecnym roku, wnieście do Parlamentu propozycyę w tym względzie. W tej nadziei, naczelnicy dwóch najbogatszych domów handlowych w City, Baron Lionel Rotschild i P. Salomon, wynurzyli chęć pomieszczenia siebie na liście kandydatów, pierwszy, dla reprezentowania miasta Londynu, drugi zaś, jednego z miast, zaliczonych do stolicy. Tymczasem Lord John Russel oświadczył, że nawet spraw teraźniejszego posiedzenia nie dozwala mu wnieść w tym roku bilu o zmianie rzeczzonego prawa. W skutek tego, P. Salomon zaniechał swęj kandydatury, i list swój do wyborców umieścił w dziennikach; zdaje się jednak, iż P. Rotschild jeszcze trwa w swoich żądaniach.

— Lord Russel przesłał pismo do wyborców City Londynu, przez których już dwa razy był wybrany na Reprezentanta, oświadczać w niem, że na przypadek rozwiązania Parlamentu, pragnie mieć zaszczyt być znowu ich Reprezentantem.

— Wczoraj zajmował się parlament przedmiotami miejscowemi, dzisiaj zaś rozbiierał bił o zawieszeniu praw nawigacyjnych do d. 1-go marca 1848 roku, który po raz drugi odczytany został.

— Wice-Kancierz uniwersytetu Cambridge zawiadomił swoich kolegów, że Królowa w d. 5 b. m. znajdować się będzie na uroczystym obrzędzie objęcia kanclerstwa przez jej małżonka.

— *Standard* wspomina, jako rzecz dość ciekawą, pożarze, który zamienił w popiół zakład przeznaczony do robienia sztucznego lodu, za pomocą silnej maszyny parowej, której kocioł pękł i zapalił tę obszerną budowę.

Мадридъ, 26 Июня.

Министры объявили, что они не намерены распустить кортесы и что въ Октябрѣ соберутъ ихъ снова.

— Судебное изслѣдованіе, предпринятое по поводу покушенія на жизнь Королевы, обнаружило распространившееся по всей Испаніи тайное политическое общество, къ которому будто бы принадлежитъ также и инфантъ Донъ Францискъ-де-Пауло.

— Король, проживающій постоянно въ уединеніи въ Пардо, нуждается въ деньгахъ, въ слѣдствіе чего онъ просилъ банкъ, дать ему займы 10,000 пиастровъ, но Королева приказала ему отказать.

— Въ англійской газетѣ *Times* напечатана снова длинная статья о раздорахъ, господствующихъ при испанскомъ дворѣ. Расторженіе брака, — пишутъ въ *Times*, — можетъ быть не пріятно для Франціи, но необходимо для счастья Королевы, для обезпеченія престола въ нисходящей линіи, и, слѣдовательно, для сохраненія независимости страны и мира Европы. Но все таки это былъ бы роковой ударъ для Франціи, и потому мы должны ожидать смертельной хотя и тайной борьбы партій, которая рѣшитъ этотъ вопросъ.

— Г-нъ Монъ заключилъ съ банкомъ условіе, на основаніи котораго, банкъ, до окончанія года, долженъ былъ собирать подати, а вмѣсто того ежемѣсячно уплачивать правительству извѣстную сумму; по теперешней министръ г-нъ Саламанка отказался отъ контракта и казна сама будетъ взимать подати посредствомъ вновь опредѣленныхъ главныхъ сборщиковъ.

— Изъ Рима сообщаютъ, что присланный Донъ Карлосомъ графъ Молина, прибывшій изъ Генуи, принятъ былъ Папою. Хотя аудіенція была тайная, однако можемъ увѣрить, что посланнику предписано было представить Его Святейшеству состояніе дѣлъ при мадритскомъ дворѣ, и состояніе партій, раздѣляющихъ Испанію на враждующія части. Цѣль сей мѣры состояла въ томъ, чтобы воспрепятствовать отправленію въ Мадридъ монахиня Брунелли, ибо приверженцы Донъ Карлоса пріобрѣтали много выгодъ отъ того, что династія Дони Изабеллы не была донинѣ признана апостолическою столицею. Утверждаютъ, будто бы Его Святейшество отвѣчалъ, что онъ сочувствуетъ несчастнымъ, угнетаемымъ нынѣ Испанію, и такое состояніе внушаетъ ему именно то желаніе, чтобы эта страна не была долѣе раздѣляема раздорами, и чтобы въ возможной скорости возстановленъ былъ прежній религіозный союзъ, безъ коего ни одно общество не можетъ существовать долго.

— Смерть карлистскихъ предводителей Тристаны и Росъ-Эролесъ, коихъ генералъ Павія, захвативъ, приказалъ разстрѣлять, не только не уменьшила бодрости въ карлистахъ, какъ надѣялись, но произвела совершенно противное послѣдствіе, возбуждая въ нихъ энергію. Офицеры отряда генерала Павія сознаются, что цѣль эта совершенно не достигнута. Карлистамъ недостаетъ нынѣ денежныхъ средствъ; но если покрѣпленіе сего рода, хотя и незначительное, они получатъ, то войска Королевы не въ силахъ будутъ противостоятъ имъ, такъ какъ число ихъ приверженцевъ, при общемъ господствующемъ нынѣ неудовольствіи, возрастетъ весьма скоро до значительнаго количества.

— Въ *Phare de Bayonne* сообщаютъ слѣдующее письмо съ Каталонской границы, отъ 16 Июня: „Хотя теперь менѣе говорятъ о общемъ возстаніи, однако же достоверно извѣстно, что сыновья Дона Карлоса назначили предводителей для управленія военными дѣйствіями на всѣхъ пунктахъ, гдѣ можетъ вспыхнуть инсurreкція. Вотъ имена предводителей, назначенныхъ претендентомъ: 1) Элио, начальникъ баскскихъ провинцій; начальникъ штаба его, Альсаа; 2) Аройо, генералъ-капитанъ Старой Кастиліи; начальникъ штаба, Сайясъ; 3) Ройо, главный начальникъ Ла-Манчи, Эстремадуры и Толедо, бывшій мясникъ; 4) Гомесъ, главный начальникъ Андалузскихъ провинцій; начальникъ штаба его, Аревалло; 5) Рамонъ Кабрера, главный начальникъ Арагоніи, Валенсіи и Мурсіи. — Главнокомандующимъ будетъ Фернандо Бурбонъ, а начальникомъ его штаба Сариагеги; онъ будетъ дѣйствовать въ Каталоніи.“

Мадридъ, 26 czerwca.

Ministrowie oświadczyli, że nie mają zamiaru rozwiązywać Cortezów, owszem, że je w miesiącu Październiku powtórnie zwołają.

— Śledztwo sądowe z powodu zamachu na życie Królowej, wykryło rozszerzone po całej Hiszpanii tajne polityczne towarzystwo, do którego miał należeć także Infanct Don Franciszek de Paula.

— Królowi, żyjącemu ciągle w odosobnieniu w zamku Pardo, zabrakło pieniędzy. Udał się więc do banku o załiczenie 10,000 piastrów, ale Królowa kazała mu odmówić.

— Gazeta angielska *Times* zawiera znowu długi artykuł o niesnaskach panujących w królewskim stadle hiszpańskim. Rozwód — mówi *Times* — może być rzeczą nie miłą dla Francji, ale jest niezbędnym dla szczęścia Królowej, dla zapewnienia tronu w linii prostej, a przez to dla zachowania niepodległości kraju i pokoju Europy. Wszakże byłby to cios fatalny dla Francji, i powinniśmy się spodziewać śmiertelnej, acz tajemnej walki stronnictw, która ten węzeł rozstrzygnie.

— P. Mon zawarł był ugodę z bankiem, mocą której zakład ten miał sam do końca roku podatki pobierać, a natomiast rządowi miesięcznie pewną sumę wypłacać; terazniejszy zaś Minister skarbu, P. Salamanca, wypowiedział bankowi kontrakt, i sam podatki pobierać będzie przez świeżo-ustanowionych poborców jeneralnych.

— Piszą z Rzymu: Przysłany od Don Karlosa Hrabia Molina, przybył tu z Genui, i przyjęty był przez Papieża. Lubo posłuchanie było tajemne, możemy jednak zapewnić, że Poseł miał polecenie przetożyc Ojcu św. cały stan rzeczy we względzie tego, co się dzieje w tej chwili na dworze Madryckim, i cały stan partji dzielących Hiszpanię na nieprzyjacielskie łakye. Celem tego kroku miało być zapobieżenie wysłaniu Monsignora Brunelli do Madrytu; stronnicy bowiem Don Karlosa mieli w tém wielką podporę, że dynastya Donny Izabelli nie była dotąd uznana przez Stolicę Apostolską. Zapewniają, że Ojciec św. odpowiedział, iż jakkolwiek boleje nad kłeskami trapiącemi Hiszpanię, taki stan rzeczy jest mu właśnie najsiłniejszym powodem do żądania, iżby kraj ten nie pozostawał nadal odosobnionym od Kościoła, i aby jak najrychlej był przywrócony dawny związek religijny, bez którego żadna społeczność długo obejść się nie może.

— Śmierć wodzów karlistowskich Tristany i Ros Eroles, których Jenerał Pavia pojmawszy rozstrzelać kazał, nie tylko nie sprawiła skutku zatwożenia karlistów, jakiego się spodziewano, ale owszem sprawiła przeciwny, podsycając ich energię i zapal. Sami oficerowie oddziału Jenerala Pavia wyznają, że cel ten był zupełnie chybotny. Karlistom nie staje dotąd tylko pieneznych środków; lecz jeżeli posiłki tego rodzaju, acz nie wielkie, nadejdą, wojska Królowej nie zdołają się im oprzeć, albowiem liczba ich stronników, w powszechnem nieukontentowaniu, jakie dziś panuje, wzrosć może w mgnieniu oka do zatrwajającej potęgi.

— W *Phare de Bayonne* umieszczone następujący list od granic Katalonii pod d. 16 czerwca: „Choć teraz mniej jest wieści o ogólném powstaniu, jednakże za pewną rzecz wiadomo, że synowie Don Karlosa mianowali już dowódców dla kierowania wojennymi działaniami na wszystkich punktach, gdzie może wybuchnąć powstanie. Oto są ich imiona: 1) *Elio*, naczelnikiem Baskijskich prowincji; naczelnik sztabu jego Alsa; 2) *Aroyo*, jeneralnym kapitanem Stariej Kastylji; naczelnik sztabu jego, Sains; 3) *Royo*, był rzeźnik, głównym naczelnikiem La-Manszy, Estramadury i Toledo; 4) *Gomez*, głównym naczelnikiem prowincji Andaluzji; naczelnik sztabu jego, Arevalo; 5) *Ramon Cabrera*, głównym naczelnikiem Aragonii, Walencyi i Mureyi. Główno-dowodzącym będzie Fernando-Bourbon, a naczelnikiem jego sztabu, Sarialegi; ten ma działać w Katalonii.“

29 Іюня.

Dnia 29 czerwca.

Уже третій день какъ Королева ни гдѣ не является въ сопровожденіи своего свекра и его дочери. Теперь она одна ѣздитъ верхомъ и въ экипажѣ, а въ театрѣ и на бой быковъ—въ сопровожденіи шталмейстера и лакеевъ. Вчера велѣно Инфанту, Донъ Франциску, что бы онъ со всеѣмъ своимъ семействомъ оставилъ Королевскій дворець, въ коемъ находился со времени возвращенія Королевы изъ Аранжуэза, и чтобы снова поселился въ небольшомъ дворцѣ Буэнь-Ретиро, до рѣшенія вопроса: долженъ ли онъ оставить Испанію, или только столицу. Сіе повелѣніе послѣдовало по распоряженію Королевы, въ слѣдствіе предложенія министровъ, какъ бы въ видѣ наказанія Инфанта, какъ сказано въ официальной газетѣ. Въ комнатахъ сего Инфанта, смежныхъ съ апартаментами Королевы, происходили засѣданія тайнаго общества, имѣвшаго цѣль склонить Королеву назначить демократическое министерство. Подробности сего событія еще неизвѣстны, достовѣрно только то, что Королева сама обнаружила все министрамъ, которые распорядились на счетъ скорѣйшаго удаленія Инфанта отъ Королевы. Королева нынѣ разлучена со всеѣми членами своей фамилии; но такъ какъ Король постоянно отказывается жить вмѣстѣ съ своею супругою, а уединенное положеніе ея дасть поводъ къ оскорбительнымъ толкамъ; то вѣрно Королева Христина, пользуясь симъ предлогомъ, не замедлитъ прибыть къ своей дочери, для примиренія ея съ Королемъ.

— Въ минувшую ночь, на канунъ праздника св. Петра и Павла, Мадридское народонаселеніе предавалось въ Прадо всеѣмъ увеселеніямъ. Въ часъ по полуночи прибыла туда и Королева, безъ всякаго сопровожденія, въ открытомъ экипажѣ, и обратно прибыла во дворець въ 3 часа.

— Въ Каталоніи, при Понтъ-де-Арменерѣ, 22-го числа произошла жаркая стычка между 250 карлистами и правительственными войсками. У первыхъ, по официальнымъ извѣстіямъ, было убитыхъ 21 чел., но всего только одинъ изъ нихъ попался въ плѣнъ; войска правительства лишились 7 чел. убитыми и 14 ранеными.

— Изъ Валладоліда получено здѣсь, по телеграфу, донесеніе, что генералъ Конча двинулся 24-го числа, къ Оporto и находился въ разстояніи одной мили отъ сего города. Инсургенты отступили къ городу, не дѣлая никакого сопротивленія. Испанскимъ войскамъ съѣстные припасы доставляютъ по рѣкѣ Дуэро. Португальскій генералъ Вингесъ 21 числа овладѣлъ Эваторою и нашелъ тамъ часть артиллеріи, вывезенной инсургентами изъ Сетувалы. 22 числа, испанскія войска овладѣли незначительною пограничною португальскою крѣпостію, *Morva*, а 24-го числа, вечеромъ, эстремадурскій генералъ-капитанъ оставилъ Бадахозъ съ 2 баталіонами, 1 полкомъ конницы и 8 пушками, и на другой день вступилъ въ Эльвасъ. Испанскія войска, по видимому, намѣрены преимущественно овладѣть всеѣми португальскими крѣпостями.

Турція.

Константинополь, 28 Іюня.

Советъ Народнаго Просвѣщенія издалъ недавно циркуляръ объ учрежденіи въ столицѣ и ея предмѣстіяхъ, училищъ, предназначаемыхъ для первоначальнаго обученія дѣтей до двѣнадцатилѣтняго возраста. Училища сіи будутъ раздѣлены на два разряда, а именно: на училища первоначальныя (Мекіатиби-Сибіанъ), для дѣтей отъ 6-ти до 10-ти лѣтъ, и на училища среднія (Мекіатиби-Рюшдіе), для дѣтей отъ 10-ти до 12-ти лѣтъ. Всеѣмъ отцамъ семействъ, къ какому бы сословію они ни принадлежали, не исключая и самыхъ бѣдныхъ, предписано, подѣ опасеніемъ уплаты пени, посылать своихъ дѣтей въ первоначальныя училища, начиная съ шестилѣтняго возраста; тамъ будутъ даже принимать дѣтей 4-хъ и 5-ти лѣтъ, и условія пріема облегчены для всеѣхъ родителей уничтоженіемъ всякихъ издержекъ, которыя они обязаны были доселѣ нести для этой цѣли. Не прежде какъ по окончаніи ученія въ среднихъ училищахъ, мальчики будутъ допускаемы въ высшія спеціальныя заведенія: военныя, морскія и другія, или же могутъ заниматься науками, преподаваемыми въ разныхъ мечетяхъ. Подробная программа курса наукъ и правила надзора опредѣлены въ то же время для помннутыхъ школъ.

Od trzech dni Królowa nie ukazuje się już nigdzie w towarzystwie teścia swego i jego córki. Sama jeździ powozem i konno, a do teatru i na walki byków towarzyszą jej tylko Koniuszy i lokaje. Wczoraj oświadczoneo Infantowi Don Franciszkowi, aby z całą familią opuścił pałac królewski, w którym mieszkał od powrotu Królowej z Aranjuez, i aby zajął znowu mały pałac Buen Retiro, dopóki nie zostanie rozstrzygniętą kwestya, czy ma opuścić Hiszpanię lub tylko stolicę — Rozporządzenie to wydane zostało przez samą Królowę, na wniosek Ministrów, i ma się uważać jako ukaranie Infanta, podług słów gazety rządowej. W mieszkaniu bowiem jego, stykającym się z apartamentami Królowej, odbywały się posiedzenia towarzystwa tajnego, mającego na celu skłonić Królowę, aby mianowała ministerstwo czysto demokratyczne. Szczegóły tego wypadku nie są jeszcze całkiem wiadome, to tylko pewna, że sama Królowa odkryła Ministrom wszystko, a ci zalecili jak najspieszniejsze usunięcie Infanta z pobliskości Królowej. Tym sposobem Królowa widzi się teraz być rozłączoną ze wszystkimi członkami familii swojej, że zaś Król ciągle się wzbrania mieszkać razem z małżonką, a odosobnione jej stanowisko daje powód do ubliżających tłómaczeń; przeto zapewne Królowa Krystyna, korzystając z tego pozoru, powróci znowu do swej córki dla pojednania jej z Królem.

— Przeszłej nocy, jako w wigilię uroczystości św. Piotra i Pawła, lud Madrycki oddawał się w Prado zabawom tańca i innym odurzającym uciechom. O godzinie 1 popółnocy przybyła tamże Królowa, bez żadnego orszaku, w otwartym pojeździe, i powróciła do pałacu o godzinie 3.

— W Katalonii, pod Pont de Armentera, przyszło d. 22 do zwawej potyczki pomiędzy 250 Karlistami a wojskiem rządowym. Pierwsi, według urzędowych doniesień, mieli 21 ludzi zabitych, ale tylko jeden z nich dostał się do niewoli. Stratę wojska rządowego podają na 7 zabitych a 14 ranionych.

— Z Walladolidu nadeszła tu wiadomość przez telegraf, że Jenerał Concha posunął się d. 24 b. m. o milę już tylko od Oporto. Powstańcy cofnęli się do miasta, nie stawiając żadnego oporu. Wojsku hiszpańskiemu dostarczają żywności rzeką Duero. Portugalski Jenerał Vinhaes zajął d. 21 Eworę i znalazł tam pociąg artylleryi, który powstańcy wprowadzili byli z Setubal. Dnia 22 zajęty wojska hiszpańskie małą pograniczną twierdzą portugalską Morva, a dnia 24 wieczorem, Jeneralny Kapitan Estramadury opuścił Badajoz z 2 batalionami, 1 półkiem jazdy i 8 działami, i wkroczył nazajutrz do Elvas. Zdaje się, że wojska hiszpańskie zamierzają przedewszystkiem zająć wszystkie portugalskie warownie.

Турція.

Константинополь, 28 czerwca.

Rada oświecenia narodowego ogłosiła niedawno okólnik o zaprowadzeniu w stolicy i jej przedmieściach szkół, przeznaczonych dla elementarnej instrukcyi dzieci do 12 lat wieku. Szkoły te będą rozdzielone na dwie klasy, to jest, na szkoły elementarne (*Mekiatibi-Sibian*) dla dzieci od 6—10 lat, i na szkoły średnie (*Mekiatibi-Riuszdije*) dla dzieci od 10—12 lat. Wszystkim ojcom rodzin, do jakiegokolwiek stanu należą, nie wyjmując i najuboższych, zalecono, pod karą sztrafu, posyłać swoje dzieci do szkół elementarnych, zaczynając od sześciu lat wieku; mogą nawet być przyjmowane i młodsze od 4 do 5 lat, a warunki przyjęcia są dostępne dla wszystkich rodziców, gdyż uchylono wszystkie koszta, jakie dotąd w tym względzie ponosić musieli. Nie pierwój jak po ukończeniu kursu nauk w średnich szkołach, dzieci będą przyjmowane do wyższych specjalnych zakładów, jako to, wojennych, morskich i innych, lub też mogą oddać się naukom, wykładanym w różnych мечетях. Szczegółowy programat kursu nauk, jako też ścisły tryb dozoru są jednocześnie dla rzeczonych szkół przepisane.

— Английскими и американскими инженерами, которых турецкое правительство выписало сюда для того, чтобы поручить имъ управление различными фабриками и промышленными заведениями, основанными въ Санъ-Стефано и въ окрестностяхъ столицы, учреждено недавно въ Макрикеѣ, подъ покровительствомъ правительства, *училище искусствъ и ремеселъ*. Главныя науки будутъ въ немъ преподаваемы господами Смитомъ и Девисомъ.

— Изъ Иерусалима отъ 26 Мая уведомляютъ, что назначенный тамошнимъ губернаторомъ Сарифъ-Мустафа-Паша имѣлъ 20 числа торжественный въездъ въ городъ. Онъ извѣстенъ какъ человекъ образованный и благотворительный. Тотчасъ по прибытіи своемъ сдѣлалъ онъ выгодныя для жителей распоряженія; въ числѣ прочихъ понизилъ таксу на мясо. Прусскій консулъ, посѣтивъ новаго губернатора, нашелъ въ немъ человека съ обширными свѣдѣніями и весьма обходительнаго.

— По извѣстіямъ, полученнымъ изъ Курдистана, въ окрестностяхъ города Манъ, Курды нанесли значительное поражение турецкимъ войскамъ; говорятъ, что сіи послѣдніе лишились 6,000 человекъ, но Порты и знать не хотятъ о такомъ числѣ.

— На прошедшей недѣлѣ громовой ударъ разразился надъ Султанкою мечетью Байзета; упавшими обломками убиты 2 чел. и нѣсколько изувѣчены. Это уже третья мечеть поражается въ нынѣшнемъ году громомъ. Громъ разразился также и надъ другими правительственными зданіями, а именно: надъ султанскою резиденціею въ Чираганѣ, Адрианопольскими воротами, артиллерійскими казармами въ предмѣстіи Перы и т. д. На Турковъ, и даже на Султана это произвело немаловажное впечатлѣніе; они этотъ случай считаютъ дурнымъ предзнаменованіемъ.

СѢВ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.

Нью-Йоркъ, 15 Іюня.

Мы получили здѣсь дальнѣйшія извѣстія съ театра военныхъ дѣйствій. 25-го Мая въ Вера-Круцъ ничего новаго не знали объ арміи генерала Скотта; говорили однако, что американскія войска двинулись изъ Пуэблы въ Мексику. Сантана 19 Мая совершилъ въездъ въ Мексику, для принятія должности президента, оставивъ главное начальство надъ арміею. Народъ принялъ его весьма нерадушно. Думаютъ, что Геррера, другъ мира, будетъ избранъ президентомъ. Нѣкоторые письма сообщаютъ, будто бы этотъ выборъ уже состоялся. Сантана обнародовалъ отчетъ о своихъ дѣйствіяхъ на востокъ; онъ превозноситъ въ немъ свои дѣла, но мало говоритъ о будущемъ. Манифестъ Сантаны къ народу имѣлъ быть обнародованъ 20 числа. Мексиканское правительство разсуждало о мѣрахъ освобожденія американскихъ плѣнниковъ, находящихся въ столицѣ. Объ укрѣпленіи столицы граждане вовсе не думаютъ. Ежедневно ожидали выхода изъ столицы генерала Витторія съ отрядомъ въ 5,000 чел., для соединенія съ войсками Сантаны.

— Эскадра, состоящая изъ 6 американскихъ кораблей, 28 Апрѣля находилась въ виду Мататлена; намѣрены были высадить на берегъ 1,000 чел., для занятія сего города. Равно и Санъ-Блаской гавани угрожаетъ американская эскадра; войска намѣревались выйти на берегъ и также овладѣть симъ городомъ.

— По письмамъ изъ Монтерея отъ 25 Мая, генералъ Тайлоръ готовился къ походу противъ Санъ-Луи, гдѣ надѣялись дать сраженіе, которое будетъ вѣрно рѣшительнымъ.

— Послѣднія извѣстія изъ Вера-Круца отъ 1 Іюня сообщаютъ, что Сантана добровольно отказался отъ званія президента; въ слѣдствіе сего возникла надежда на скорое наступленіе мира.

— Городъ Вера-Круцъ уже поправляется послѣ блокированія; жители возвратились, разрушенныя дома исправлены, улицы очищены, лавки открыты и дѣятельность въ гавани начала оживляться.

— Англическіе и американскіе инженеры, которыхъ турецкіе спроводилъ тутъ, въ томъ celu, абы имъ поручить за- рѣдъ разныхъ фабрикъ и закладовъ промышленныхъ запрова- дzonych въ Ст. Стефано и въ окolicach столицы, заłożyли не- давно въ Макрикею, подъ opieką рządu, *szkolę kunsztów i rzemiosł*. Głównе науки będą въ тѣй szkole wykładane przez PP. Smith i Davis.

— Donoszą z Jerozolimy, pod dniem 26-mаја, że 20-go odprawił tamże wjazd uroczysty nowo-mianowany Basza Sarif-Mustafa, który ma być światłym i dobroczynnym mężem. Jakoż zaraz po przybyciu poczynił korzystne dla mieszkańców zmiany, а między innymi zni- żył taxę mięsa. Konsul Pruski odwiedził go natych- miast i znalazł w nim męża, pełnego wiadomości i nader przyjemnego w stosunkach towarzyskich.

— Według wiadomości otrzymanych z Kurdystanu, w okolicach m. Wan zadali Kurdowie znaczną klęskę wojsku sultańskiemu; mówią о stracie 6,000 ludzi, ale Porta о takiej liczbie ani wiedzieć nie chce.

— Przeszłego tygodnia uderzył piorun w minaret meczetu Sultana Bajazyda; spadające gruzy zabiły dwóch ludzi а raniły kilku. Jest to już trzeci meczet, w tym roku piorunem ugodzony. W kilka także innych gmachów rządowych uderzył piorun, jako to: w rezydencją Sultana w Czyragan, w bramę Adryanopolską, w koszary artylerji за przedmieściem Pera i t. d. Na Turkach, а nawet на Sultanie, sprawiło to niemałe wrażenie; uważają to bowiem за złą przepowiednię.

STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ.

Nowy-York, 15 czerwca.

Отрималимы ту далше wiadomości z widowni woj- ny. Dnia 25 maja nie wiadano w Vera-Cruz nie nowego о armii Jenerala Scott; gloszono jednak, że wojska amerykańskie wyruszyły z Puebla na Mexyk. Santana odbył dnia 19 maja wjazd do Mexyku, dla objęcia obowiązków Prezydenta, porzuciwszy naczelne dowództwo armii на Wschodzie. Ale lud przyjął go bardzo nieprzychylnie, і sądzą, że Herrera, stronnik pokoju, będzie Prezydentem obrany. Według niektórych podań, wybór ten już nastąpił. Santana ogłosił raport о swoich działaniach на Wschodzie, w którym wysławia bardzo czyny swoje, ale тą razą mało już mówi о przyszłości. Manifest Santany do narodu miał być ogłoszony d. 20. Rząd mexykański przemysliwał о środkach uwolnienia jeńców amerykańskich, znajdujących się w stolicy. O ufortyfikowaniu jej nie myślą wcale. Codziennie spodziewano się wyjścia Jenerala Vittoria ze stolicy z 5,000 wojska, dla połączenia się z wojskiem Santany.

— Eskadra z 6 amerykańskich okrętów złożona, stała d. 28 kwietnia pod Mazatlan; tysiąc ludzi wylądować miało dla zajęcia tego miasta. Także port San Blas zagrożony był przez eskadrę amerykańską; wojsko miało wysiąść też на лąd і miasto то podobnieз zająć.

— Według listów z Monterey z dnia 25 maja, Jenerał Taylor gotował się do ruszenia на San-Luis, gdzie spodziewano się stoczyć walną bitwę, która zapewne będzie stanowczą.

— Ostatnie wiadomości z Vera-Cruz z dnia 1 Czerwca donoszą, że Santa-Anna zrzekł się добровольnie президентства; w skutku tego oddawano się nadziei, że wkrótce pokój nastąpi.

— Miasto Vera-Cruz przychodzi już do siebie po skutkach blokady; mieszkańcy powrócili, zburzone domy odbudowały się, ulice oczyszczono, sklepy pootwierano, і wszelka czynność portu morskiego zaczęła się rozwijać на nowo.